

Advies aan Provinciale Staten	
T.b.v. Statenvergadering d.d.	13 december 2021
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	29 november 2021
Onderwerp: Voordracht 73: Statenvoordracht beleidskader erfgoed en cultuur 2022	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

6 december 2021

1 | 4

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de voordracht als bespreekstuk te agenderen voor de PS vergadering van 13 december 2021..

Voor de gemaakte opmerkingen en vragen over de voordracht zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag EFB 29 november 2021:

10.b. Cultuur en erfgoed: Voordracht beleidskader erfgoed en cultuur 2022

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) is blij met het document en de hoge ambities voor cultuur, met name omdat diversiteit en inclusiviteit als belangrijke thema's worden benoemd, maar daarmee moet wel concreet aan de slag te worden gegaan in de uitwerking. De projecten voor laaggeletterdheid worden gewaardeerd, jammer dat van de provincie en ProBiblio een integrale visie op laaggeletterdheid ontbreekt, in tegenstelling tot andere provincies, zoals Zuid-Holland. Daarom werkt de PvdA aan een discussienota.

Dhr. **Kanik** (D66) is blij met de ondersteuning van de culturele sector met € 10 miljoen, door corona wordt het beleidskader Erfgoed en Cultuur later behandeld. In het beleidskader heeft een aantal uitdagingen tijdens de coronacrisis een plek gekregen, zo wordt het stimuleren van de regionale samenwerking ondersteund om de culturele infrastructuur toegankelijk te houden en participatie te bevorderen. Het continueren van de toegankelijkheid van het provinciale bibliotheeknetwerk wordt zeer gewaardeerd. Cultuureducatie moet structureel ingezet worden als belangrijk onderdeel van het onderwijs. Helaas wordt in het kader van corona meer naar het heden en minder naar de toekomst gekeken, zoals bij de herbestemming van het huidige bestaande industriële erfgoed naar de toekomst toe met het oog op de aanstaande energietransitie en het in onbruik raken van huidige gebouwen die nu worden gebruikt voor verwerking van fossiele brandstoffen. Kan dit thema worden opgenomen in het huidige beleidskader? De zee, de archeologische schatten en onderwaterarcheologie komen niet voor in het beleidskader en dat doet geen recht aan de geschiedenis en de toekomst van de provincie. Door klimaatverandering wordt de tijd steeds korter om mogelijke bodemschatten veilig te stellen. Willen GS onderwaterarcheologie als apart beleidskader opnemen in plaats van bij het algemene onderwerp Archeologie?

Dhr. **Mangal** (DENK) meldt dat veel stolpen dateren van voor 1814 maar zeker van voor 1840. Als de provincie niet als erfopvolger van de Staten van Holland of de provincie Holland van 1814 wordt gezien, hoe is men dan schatplichtig aan de stolpen, gemalen en windmolens die stammen uit de tijd van de Staten van Holland? Amsterdam heeft € 12 miljoen extra uitgetrokken voor de cultuursector, wie bepaalt de besteding van de

gelden als Amsterdam voorzitter wordt van de MRA? Over hoeveel geld gaat het in totaal? Hoeveel van de meer dan 100 culturele instellingen vallen buiten de MRA?

Mw. **Kuiper** (CDA) kan zich vinden in de gekozen ambities, zoals het toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciale bibliotheeknetwerk en cultuureducatie. Worden de uitkomsten van het overleg van de provincie met alle gemeenten over de wenselijkheid van het invoeren van een vergunningstelsel voor het slopen van historische stolpboerderijen met PS gedeeld? In hoeverre wordt de waarderingskaart gebruikt door gemeenten en eigenaren om te investeren in behoud van stolpboerderijen? Waarom is niet ingezet op behoud van stolpen en waarom is gekozen voor sloop? Graag een toelichting op wat wordt gedaan met het procentueel overzicht van de totale herbestemming en duurzaamheidsopgaven van de gemeentelijke monumenten zonder woonfunctie. Moeten gemeenten aangeven welk deel van de gemeentelijke monumenten leegstaat en welk deel nog niet verduurzaamd is? Jammer dat historische en archeologische verenigingen het steunpunt Monumenten en Archeologie enkel kunnen benaderen voor advies en ondersteuning. Er wordt meer aandacht gevraagd voor de rol van vrijwilligers.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is blij met de meetbare resultaten die zijn benoemd voor 2025. De heldere paragraaf over de partners en de extra bijdragen die hier naartoe gaan, wordt op prijs gesteld. Heeft al een gesprek plaatsgevonden met de schrijver van de brief, de boerderijstichting? Wat zijn de uitkomsten? De VVD ondersteunt het feit dat de gemeenten lokaal beleidskader formuleren voor het slopen van historische stolpen en goed dat de waarderingskaart nog geen juridische doorwerking heeft. Kan de gedeputeerde de commissie informeren over de gevoerde gesprekken met gemeenten met de meeste stolpen op hun grondgebied? Het beleidskader zou worden nagelopen op aspecten waarop de provincie iets kan doen om kennisdeling te stimuleren, zoals voor de erfgoedvrijwilligers. Wat zijn de uitkomsten hiervan?

Dhr. **Klein** (CU) heeft twee aandachtspunten. Is het mogelijk om meer inzet te plegen voor het muziekonderwijs? De toegankelijkheid schijnt volgens allerlei berichten steeds meer in de knel te komen. Graag een reactie op de brief van de boerderijstichting. De overgang naar een sloopvergunningstelsel moet gestimuleerd worden.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met het document en met de betrokkenheid van externe partijen hierbij. Helaas is er niets terug te lezen over de suggestie om vouchers beschikbaar te stellen voor scholen om de toegankelijkheid van cultuur te verbeteren. Is de beoogde strategische samenwerking vanwege de beperkte ambtelijke capaciteit in kleinere gemeenten levensvatbaar? Kan meer ruimte worden geboden aan de inbreng van de makers, bijvoorbeeld door een klankbord voor makers op regionaal niveau te realiseren, vergelijkbaar met acties in andere provincies? Hoe kunnen broedplaatsen in oude buurten aan de rafelranden van steden en dorpen behouden blijven en is er voor de broedplaatsen ruimte in nieuw te bouwen wijken?

Gedeputeerde **Pels** moet helaas constateren dat de culturele sector opnieuw in zwaar weer terecht is gekomen vanwege de recent ingevoerde avondlockdown, vanuit het noodfonds is een deel gereserveerd voor hernieuwde problematische situaties. **Inclusiviteit kan worden geborgd door het invoeren van de diversiteitscode, zij zegt toe erop toe te zien om eventuele kansen tijdens de uitvoering meteen te benutten.** ProBiblio hanteert de titel 'geletterdheid' en dat wordt meegenomen in de uitwerking. Men doet hetzelfde als in Zuid-Holland, maar het staat iets minder expliciet benoemd. Bibliotheken zijn in alle tijden van belang, dit wordt altijd benadrukt via het IPO naar de minister. De vraag ten aanzien van het erfgoed voor de toekomst is: wat men wil behouden? Het erfgoedbeleid is gericht op herbestemming en niet op het aanwijzen van unieke objecten. Tot op heden wordt geen onderzoek verricht naar soorten erfgoed, maar niet wordt

uitgesloten om hierop in te spelen als zich kansen of ontwikkelingen voordoen. Het bestaande industriële erfgoed komt al voldoende tot herbestemming zoals met broedplaatsen. Wat is precies de bedoeling van de vraag van D66?

Dhr. **Kanik** (D66) denkt bijvoorbeeld aan de Westergasfabriek die is herbestemd als cultuurcentrum. Gebouwen die nu gebruikt worden voor olieopslag, komen op afzienbare tijd vrij en worden dan gesloopt. Is het niet beter om deze te herbestemmen?

Gedeputeerde **Pels** meent dat dit voor veel erfgoed geldt. Bijvoorbeeld huizen die nu nog bewoond worden, kunnen in de toekomst monumentale waarde hebben, maar die beoordeling en aanpak is aan de gemeenten. Een voorbeeld is Zaanstad dat zelf inzet op het behoud van arbeiderswijken. Mocht men van gemeenten horen dat er meer aandacht voor nodig is, dan komen GS terug bij PS.

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt of er voldoende instrumenten en financiële middelen beschikbaar zijn om snel te kunnen schakelen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat snel schakelen bijna niet mogelijk is, omdat eerst gezamenlijk moet worden beoordeeld of iets erfgoedwaardig is of niet. Er is voor monumenten een aantal instrumenten beschikbaar, deze kunnen nader beoordeeld worden op het moment dat een en ander actueel wordt naar aanleiding van vragen van gemeenten. Een deel van de onderwaterarcheologiegelden, € 300.000, is gereserveerd voor specifieke doelen van provinciaal belang, maar zij is er geen voorstander van om voor dit bedrag apart beleid te formuleren. Bijzondere vondsten in zee zijn overigens een aangelegenheid van het Rijk.

Dhr. **Kanik** (D66) stelt voor dit thema gezamenlijk op te pakken met IPO en Rijk en andere provincies.

Gedeputeerde **Pels** verzoekt D66 hiervoor een motie in te dienen. Het bedrag van € 12 miljoen van Amsterdam is bedoeld voor culturele instellingen in de stad. De provincie heeft met het noodfonds geld beschikbaar gesteld voor instellingen in grotere en kleinere gemeenten, dus instellingen buiten Amsterdam, op deze wijze vult men elkaar goed aan. De risico's van de beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, zeker voor erfgoed, zijn bekend. **Zij zegt toe dit mee te nemen naar de MRA en het cultuurprofiel NHN en de stand van zaken na een jaar te melden aan PS.** Donderdag a.s. vindt een gesprek plaats met de boerderijstichting. Kennisdeling met vrijwilligers en besturen tot behoud van erfgoed met maatschappelijke bestemmingen wordt waargenomen door de loods herbestemming, die hierbij steun verleent. Voorgesteld wordt om eerst af te wachten wat het regeerakkoord beschikbaar komt voor cultuureducatie. Het is jammer dat elke coalitieperiode opnieuw moet worden beoordeeld of incidenteel geld beschikbaar moet worden gesteld voor cultuureducatie omdat telkens de inzet van het Rijk moet worden afgewacht. Dat doet geen recht aan het belang van cultuureducatie. **Zodra bekend is wat het nieuwe kabinet gaat doen met cultuureducatie, dan komen GS terug bij PS. Het gebruik van vouchers voor het onderwijs wordt meegenomen bij de uitwerking van de derde tranche van het herstellfonds.** Verzocht wordt om de vragen over het betrekken van makers bij de regionale samenwerking en broedplaatsen met het oog op de ruimtelijke opgaven ook in de toekomst, te verwerken in een motie voor de PS-vergadering, zodat aan GS een duidelijke opdracht wordt gegeven.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) is blij met het grote belang dat wordt gehecht aan diversiteit en inclusiviteit. Voorgesteld wordt om bij de uitvoering van beleid instellingen te betrekken die niet de juiste weg tot de provinciale middelen kunnen vinden, deze regelingen zijn soms heel complex. In de communicatie moet hier helder over gesproken worden.

Dhr. **Mangal** (DENK) herhaalt de vraag over de schatplichtigheid. De provincie stelt zich op het standpunt dat zij niet de erfopvolger is van de Staten van Holland, is men dan niet schatplichtig aan alles wat uit die tijd stamt?

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt de resultaten van de gesprekken met gemeenten over het vergunningstelsel terug te koppelen en toe te lichten wat de bedoeling is van het procentueel overzicht dat aan gemeenten wordt gevraagd.

Gedeputeerde Pels zegt toe helder en eenvoudig te communiceren over de inclusiviteitsregelingen. Na een jaar zal zij een terugkoppeling geven over de voortgang van het beleid voor stolpen, dan zijn de gesprekken met gemeenten gevoerd en is de waarderingskaart onder de aandacht gebracht van eigenaren.

De vraag van het CDA over de percentages: de provincie staat aan de lat om de percentages te monitoren ten behoeve van het Rijk. Plannen voor verduurzaming zijn aan de initiatiefnemer, de provincie legt dit niet verplicht op. Zij beoordeelt de vraag van DENK in het kader van het aankomende initiatiefvoorstel over het slavernijverleden en het als provincie al dan niet erfopvolger zijn van de voorgangers. Daartoe kan men zich niet verhouden via het beschermen van stolpboerderijen gezien het ontbreken van een directe of indirecte relatie met het slavernijverleden. Goed om hierover in januari het gesprek aan te gaan in het kader van het initiatiefvoorstel van DENK.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als besprekstuk wordt geagendeerd voor de PS-vergadering.